

yordamida til o‘rganuvchilar real hayotga yaqin kommunikativ vaziyatlarda mashq qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Jack C. Richards, J. C., & Theodore S. Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press.

H. Douglas Brown, H. D. (2007). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy* (3rd ed.). Pearson Education.

Gary Motteram, G. (Ed.). (2013). *Innovations in learning technologies for English language teaching*. British Council.

UNESCO. (2011). *Information and communication technology in education*. UNESCO.

N. S. Sayidahmedov, N. S. (2006). *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. Toshkent.

B. R. Xodjayev, B. R. (2017). *Pedagogika nazariyasi*. Toshkent.

Jeremy Harmer, J. (2007). *How to teach English*. Longman.

O‘rmonjonov Azizbek Muhammadjon o‘g‘li. (2025). MAKTABGACHA TA’LIM YOSHIDAGI IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALAR UCHUN INKLYUZIV TA’LIM SHAROITIDA MUSIQIY TA’LIMNI TASHKIL ETISH METODIKASI. Kelajak o‘qituvchisi - Kelajak Bunyodkori, 1(1), 470-475.

O‘rmonjonov Azizbek Muhammadjon o‘g‘li. (2025). INKLYUZIV TA’LIMNING MOHIYATI, MAQSADI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. (2025). Kelajak o‘qituvchisi - Kelajak Bunyodkori, 1(2), 701-710.

Dehqanova, G. A. (2020). ROLE OF VIDEO MATERIALS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE. Мировая наука, (4 (37)), 23-25.

Botirova Sevara Mamurovna, Tursunov Ramziddin Abdixalil o‘g‘li. (2025). MA’NAVIY BARKAMOL YOSHLAR YANGI O‘ZBEKISTON BUNYODKORI. MA’NAVIY BARKAMOL YOSHLAR YANGI O‘ZBEKISTON BUNYODKORI, 1(1), 98-102.

XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA INNOVATSION METODLAR VA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR SAMARADORLIGI

Mirzahmedova Marzuhra

*Namangan davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar fakulteti
Xorijiy til va adabiyot yo‘nalishi XTA-BU-24 guruh talabasi*

Ilmiy rahbar: G.Dexkonova

Ijtimoiy fanlar fakulteti Xorijiy tillar kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada xorijiy tillarni, xususan ingliz tilini o‘qitishda innovatsion metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarning samaradorligi yoritilgan. Tadqiqot jarayonida darslarda multfilm dublyaji kabi audiovizual materiallardan foydalanishning talabalar nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, ushbu yondashuv o‘quvchilarning tinglab tushunish va talaffuz ko‘nikmalarini yaxshilash bilan birga, ulardagi psixologik "til to'sig'ini" bartaraf etishda samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: innovatsion metodlar, audiovizual texnologiyalar, ingliz tili, og‘zaki nutq, pedagogik yondashuv

Annotation: This article examines the effectiveness of innovative methods and modern pedagogical technologies in foreign language instruction, with a specific focus on English. The research explores the practical application of audiovisual materials, such as cartoon dubbing, to enhance students' listening comprehension, phonetic accuracy, and oral communication skills. The findings demonstrate that integrating such interactive approaches significantly boosts student engagement and intrinsic motivation. The study concludes that audiovisual synthesis serves as a catalyst for developing communicative competence in a digital learning environment.

Keywords: innovative methods, audiovisual technologies, English language, speaking skills, pedagogical approach

Аннотация: В данной статье рассматривается эффективность инновационных методов и современных педагогических технологий в обучении иностранным языкам, в частности английскому. В ходе исследования на уроках использовались аудиовизуальные материалы (мультфильмы), которые способствовали развитию у студентов навыков аудирования, произношения и устной речи. Результаты показали, что инновационные подходы эффективны для повышения активности и мотивации студентов к изучению языка.

Ключевые слова: инновационные методы, аудиовизуальные технологии, английский язык, устная речь, педагогический подход

Bugungi kunda xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida an‘anaviy metodlar bilan bir qatorda innovatsion yondashuvlardan foydalanish dolzarb masalalardan biridir. Globallashuv jarayoni, axborot texnologiyalarining rivojlanishi va ta‘lim tizimiga raqamli vositalarning keng joriy etilishi o‘qitish metodlarini yangilashni talab qilmoqda.

Ayniqsa, ingliz tilini o‘rganishda o‘quvchilarning og‘zaki nutqini rivojlantirish, talaffuzini to‘g‘rilash va tinglab tushunish ko‘nikmalarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion metodlar o‘quvchilarning bilimlarni

mustaqil egallashiga, ijodiy fikrlashiga va o‘z fikrini erkin ifodalashiga imkon yaratadi.

Maqolaning maqsadi: xorijiy tillarni o‘qitishda innovatsion metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarning samaradorligini aniqlash va tahlil qilish.

Nazariy asoslar va terminologik tahlil:

Xorijiy tillarni o‘qitish metodikasida innovatsion yondashuvlar talabalarning lingvistik kompetensiyasini (til qoidalarini bilish) emas, balki kommunikativ kompetensiyasini (tilni vaziyatga qarab qo‘llash) rivojlantirishga yo‘naltirilgan. "O‘zbekistonlik metodist olim J. Jalolov ta’kidlaganidek, chet tili o‘rgatishda ko‘rgazmalilik prinsipi talabalarning mavzuni chuqurroq anglashiga va nutqiy malakalarning barqarorlashuviga xizmat qiladi." (Jalolov, J. J — 2012). Ushbu jarayonda quyidagi fundamental tushunchalar tayanch nuqtasi hisoblanadi:

Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach): Bu metod tilni grammatik qoidalar majmuasi sifatida emas, balki ijtimoiy muloqot quroli sifatida talqin etadi. Richards (2006) ta’kidlaganidek, asosiy e’tibor "to'g'rilik"dan (accuracy) "ravonlik"ka (fluency) ko'chiriladi.

Vazifaga asoslangan o‘qitish (Task-Based Learning - TBL): Nunan (2004) konsepsiyasiga ko‘ra, ta’lim jarayoni aniq bir amaliy natijaga yo‘naltirilgan topshiriqlar atrofida quriladi. Bizning holatimizda, multfilm dublyaji — bu murakkab kognitiv va nutqiy vazifadir.

Audiovizual sintez: Bu darsda axborotni ham ko‘rish, ham eshitish orqali qabul qilish jarayoni bo‘lib, talabaning sensorli xotirasini faollashtiradi.

Amaliy misol: audiovizual materiallar asosida multfilm dublyaji (Baker, 2011)

Tadqiqot metodologiyasi va amaliy tatbiq: Zamonaviy xorijiy til o‘qitish metodikasida audiovizual materiallardan foydalanish eng samarali yondashuvlardan biri hisoblanadi. Tadqiqot doirasida qo‘llanilgan “Multfilm dublyaji” metodi shunchaki ko‘ngilochar element emas, balki talabalarning fonetik adaptatsiyasi va prosodik nutqini (intonatsiya, urg‘u, temp) shakllantirishning ilmiy asosi bo‘lib xizmat qildi. Ushbu jarayonda talaba faqat passiv tomoshabin emas, balki faol nutqiy jarayon ishtirokchisiga aylanadi.

Ilmiy izoh: Dublyaj jarayonida talaba nafaqat so‘zlarni aytadi, balki qahramonning hissiy holatiga kirishadi. Bu metodikada “Imitativ yondashuv” (taqlidiy yondashuv) deb ataladi va u nutqning tabiiyligini (authenticity) ta’minlaydi.

Mazkur tadqiqotda audiovizual texnologiyalar konsepsiyasiga tayangan holda multfilm dublyaji asosidagi amaliy mashg‘ulot ishlab chiqildi. Ushbu mashg‘ulot davomida 2-kurs talabalari ingliz tilidagi

multfilm parchalarini tomosha qilib, qahramonlar nutqini qayta ovozli ijro etish vazifasini bajardilar. Bu jarayonda talabalar tinglab tushunish, to‘g‘ri talaffuz va og‘zaki nutqni bir vaqtning o‘zida mashq qilish imkoniyatiga ega bo‘ldilar.

Tadqiqot natijalari va tahlili: O‘tkazilgan tajriba-sinov ishlari shuni ko‘rsatadiki, audiovizual materiallar bilan ishlash talabalarning psixolingvistik to‘siqlarini bartaraf etadi. Natijalarni quyidagi ilmiy parametrlar bo‘yicha baholash mumkin:

1. Fonetik korrektlik: Dublyaj jarayonida talabalar taqlid qilish orqali artikulyatsiya apparatini maqsadli til (English) talablariga moslashtirdilar.

2. Leksik-semantik o‘zlashtirish: So‘zlar izolyatsiyalangan (alohida) holatda emas, balki kontekstual muhitda o‘rganilgani sababli ularning nutqda qo‘llanilishi 1.4 baravarga samaraliroq bo‘ldi.

3. Affektiv filtrning pasayishi: O‘yin texnologiyalari (edutainment) darsdagi emotsional kuchlanishni kamaytirib, talabalarning ekstralingvistik (imo-ishora, harakat) faolligini oshirdi.

Kommunikativ yondashuv, vazifaga asoslangan o‘qitish va o‘yin texnologiyalari kabi innovatsion metodlar dars jarayonini qiziqarli va interfaol qilishga xizmat qilishi aniqlangan. Amaliy mashg‘ulotlar davomida talabalar darsga faol jalb qilinib, nutqga nisbatan ishonch hosil qilishdi va til o‘rganishga bo‘lgan motivatsiyasi oshdi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va audiovizual yondashuvlar xorijiy til o‘qitish jarayonida samarali vosita bo‘lib, talabalarning bilim, ko‘nikma va faolligini oshirishga yordam beradi. Shu tarzda, innovatsion metodlar va amaliy mashg‘ulotlar o‘quv jarayonining samaradorligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jalolov, J. J. (2012). Chet tili o‘qitish metodikasi. Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti.

2. Richards, J. C. (2006). Communicative Language Teaching Today. Cambridge: Cambridge University Press.

3. Dehqanova G.A. (2024). Improving the scientific and methodological aspects of preparing students for effective communication techniques and innovative technologies in teaching foreign languages. Ta’lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 15(3), 81–88.

4. Zafar, D., & Sardor, O. (2022). Difficulties of non-philological students in learning vocabulary and using relevant texts in teaching english. International journal of social science & interdisciplinary research issn: 2277-3630 impact factor: 8.036, 11(02), 163-165.

3. Nunan, D. (2004). Task-Based Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.

4. Prensky, M. (2001). Digital Game-Based Learning. New York: McGraw-Hill.
5. Dehkhonova, G. A. (2024). THE CLASSIFICATION OF LEXICAL UNITS WITH FINANCIAL POSITION ACCORDING TO SCIENTISTS VIEW. Academic research in educational sciences, 5(CSPU Conference 1), 542-549.
6. O‘rmonjonov Azizbek Muhammadjon o‘g‘li. (2025). MUSIQA TA‘LIMINI BARCHA TALABALAR UCHUN INKLYUZIV TARTIBDA TASHKIL ETISH. “Iqtidorli Talabalar Ilmiy Xabarlar” Ilmiy-Uslubiy Jurnali, 1(2), 3-9.
7. Muhammadjon o‘g, O. R. A. (2025, December). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIKA YO ‘NALISHI TALABALARI KREATIV FIKRLASH KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION METODIKASI. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 1156-1159).
8. Ramziddin Tursunov. (2025). IJTIMOY ONG VA MA‘NAVIYAT TUSHUNCHASI HAMDA UNING MAZMUN-MOHİYATI. Kelajak o‘qituvchisi - Kelajak Bunyodkori, 1(2), 36-40.
9. Tursunov Ramziddin Abdixalil-o‘g‘li. (2025). JAMIYAT HAYOTIDA IJTIMOY ONG VA MA‘NAVIYAT UYG‘UNLIGI. TA‘LIM VA TARAQQIYOT, 4(4), 324-330.

SUN‘IY INTELLEKT ASOSIDAGI TA‘LIM VOSITALARINING INGLIZ TILI DARSLARIDAGI METODOLOGIK AHAMIYATI

*Zuxra Baxromdjanovna,
Ingliz tili fani o‘qituvchisi, Namangan davlat pedagogika instituti
(zuxramamadjanova@7gmail.com);
Xoshimova Marjona Shavkatjon Qizi,
Namangan davlat pedagogika instituti 1-kurs talabasi*

Annotatsiya. Mazkur maqolada sun‘iy intellekt texnologiyalarining o‘quv jarayonini individuallashtirish, adaptiv o‘qitish muhitini yaratish hamda o‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o‘rni yoritilgan. Shuningdek, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, nutqni aniqlash dasturlari va interaktiv platformalarning dars samaradorligini oshirishdagi metodik imkoniyatlari asoslab berilgan. Maqolada sun‘iy intellekt vositalarining o‘qituvchining metodik faoliyatini qo‘llab-quvvatlashi, o‘quvchilarning motivatsiyasini kuchaytirishi hamda mustaqil ta‘limni rivojlantirishga xizmat qilishi ilmiy xulosalar asosida ko‘rsatib.